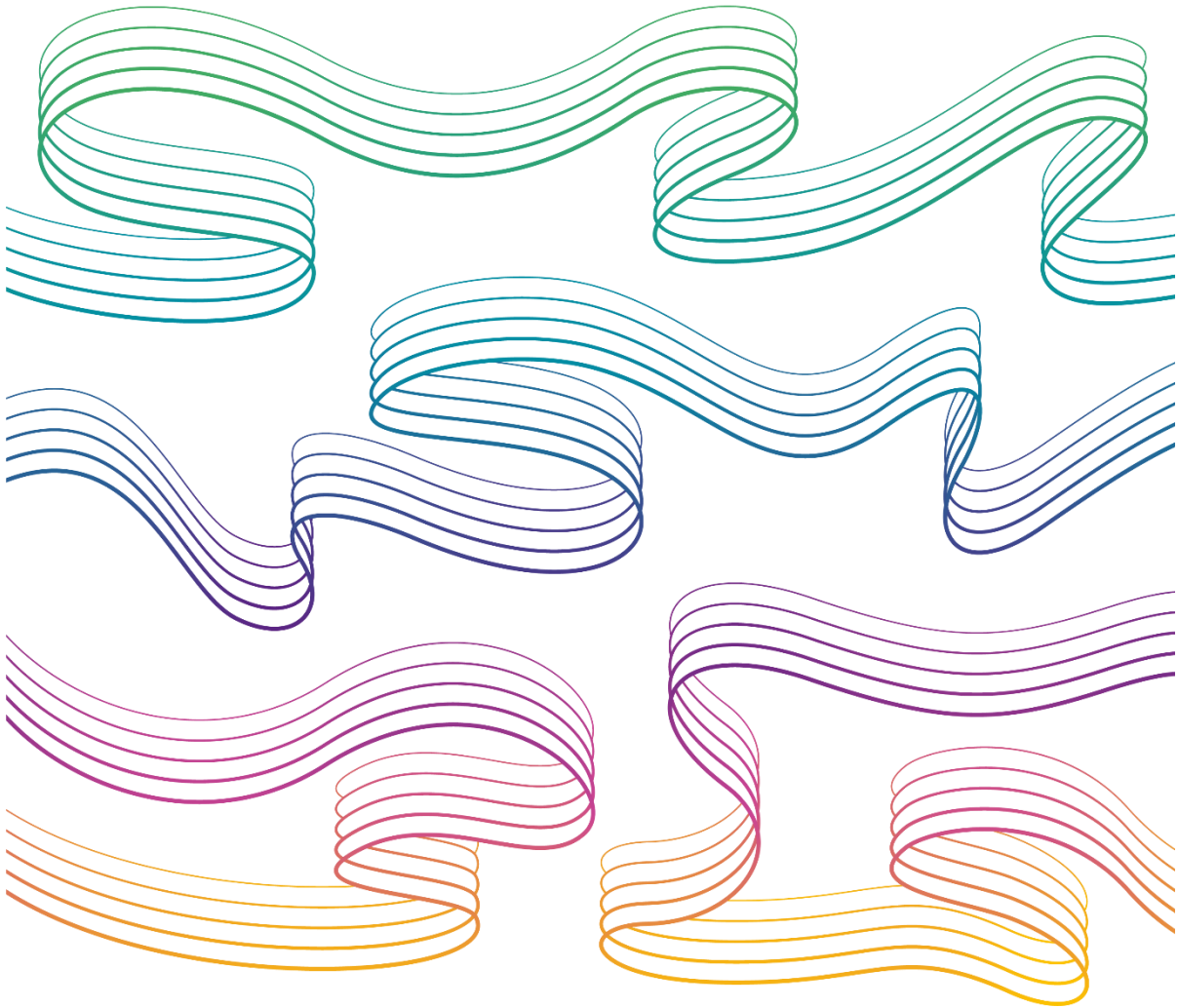

Kárášjoga gielda
Karasjok kommune

Sámi váibmosuotna – gilli, gos kultuvrrat deaivvadit
Den samiske pulsåren – bygda der kulturer møtes

Kárášjoga gieldda plánastrategiija 2024 - 2027

Karasjok kommunes planstrategi 2024 - 2027

Fastsatt av kommunestyret, 10.04.2025, med hjemmel i plan- og bygningsloven med
endringsvedtak 11.12.2025

Innholdsfortegnelse

Forord	3
1. Innledning	4
2. Nasjonale og regionale føringer	8
2.1 Nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging	8
2.2 Regionale føringer	8
2.3 Lokale føringer	9
2.4 FNs bærekraftsmål	12
3. Satsingsområder og planbehov 2024-2027	12
3.1 Status gjeldende kommuneplaner	12
3.2 Den inkluderende bygda	14
3.3 Den nyskapende bygda	17
3.4 Den kompetente bygda	19
3.5 Den bærekraftige bygda	21
3.6. Arealstrategi	24
4. Planer som er vurdert, men må nedprioriteres	26
5. Planbehov 2024 - 2027	27

Forord

Formålet med kommunal planstrategi er å gi overordnede retningslinjer for samfunnsutviklingen i kommunen. Den gir et rammeverk for hvordan arealbruk, infrastruktur, miljøhensyn og samfunnsutvikling skal planlegges og organiseres i fremtiden. Planstrategien fungerer som et verktøy for å sikre at kommunen tar beslutninger som er bærekraftige, hensiktsmessige og i tråd med langsiktige mål.

Karasjok kommune vedtok kommuneplanens samfunnsdel i 2022. Parallelt med planprosessen for samfunnsplanen, ble det laget en ny visjon for Karasjok kommune, og denne er:

Visjonen om å være den samiske pulsåren innebærer at Karasjok kommune er bevisst sitt samfunnsoppdrag for hele det samiske samfunnet. Dette da vi er en av få kommuner der samisk språk er i majoritet og samisk kultur, identitet og levesett er sentral i samfunnslivet. Den retningen og utviklingen Karasjok kommune velger å ta, er derfor viktig for hele Sápmi. Samtidig er det viktig for oss å være et inkluderende samfunn med rom for andre kulturer, og der kulturmøtene er en berikelse for vårt samfunn.

De kommende årene vil by på flere viktige prosesser som krever at vi er fleksible, åpne for endringer og har klare mål. Klimaendringer, miljøutfordringer, synkende befolkningstall, økonomisk usikkerhet og endringer i samfunnsstrukturen er noen av de temaene vi må ta tak i. For å lykkes med dette, er det avgjørende at vi samarbeider – både med våre innbyggere og med andre samfunnsaktører.

1. Innledning

Planstrategien forteller hvilke planer kommunen trenger for å løse utfordringene vi står overfor. Gode planer gir både administrasjonen, politikere og innbyggerne forutsigbarhet og verktøy for å styre i riktig retning de neste årene. Kommunal planstrategi er ikke en plantype, men et verktøy for kommunen til å prioritere planer som vi skal jobbe med i årene som kommer.

Planstrategien skal sørge for at overordnede kommunale planer oppdateres ut fra erfaringer og på bakgrunn av nye nasjonale og regionale føringer. Oppdaterte planer er nødvendig for å få til en bærekraftig samfunns- og arealutvikling og for å gjennomføre lokal, regional og nasjonal politikk.

Formålet med planstrategien er blant annet å få oversikt over

- hvilke planer som finnes og en vurdering av disse
- hvilke planer som bør revideres
- hvilke planer som bør gå ut
- hvilke nye planer som bør bli utarbeidet

Samlet sett er formålet å sikre en god og helhetlig samfunnsutvikling som tar hensyn til fremtidens behov og utfordringer.

Medvirkningen i planstrategien blir ivarettatt gjennom offentlig ettersyn før vedtak. Det er et krav i plan- og bygningsloven å innhente synspunkter fra statlige og regionale myndigheter, nabokommuner og andre. Dette skjer ved offentlig gjennomsyn 30 dager før kommunestyret behandler planstrategien.

Planleggingen må tilpasses ressurser og kapasitet i organisasjonen samt tidligere erfaringer med planlegging i kommunen. Det er ikke igangsatt arbeid med alle planer som ble vedtatt i forrige planstrategi. Dette skyldes flere forhold. Først og fremst er det et ressurssspørsmål. Det er ikke bemanning nok til å klare alle oppgaver organisasjonen er pålagt, eller det er ikke avsatt nok økonomiske midler til å gjennomføre planarbeidet. Det er derfor viktig at en kommunal planstrategi er realistisk i forhold til hva kommunen klarer å gjennomføre.

1.1 Rammer for kommunal planlegging

Plan- og bygningsloven er det viktigste styringsdokumentet for regional og kommunal planlegging.

Plan- og bygningsloven krever at kommunen skal utarbeide en kommunal planstrategi hver valgperiode, senest et år etter konstituering. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Samfunnsutviklingen skal ses i en bred sammenheng, og det er utarbeidet et kunnskapsgrunnlag i 2024 som basis for planstrategien. Det er tatt utgangspunkt i kunnskapsgrunnlaget for å finne utfordringsbildet i kommunen, og planbehovet i denne planstrategien er laget med bakgrunn i utfordringsbildet. I tillegg er det tatt med planer som er lovbestemte, og som kommunen ikke tidligere har utarbeidet. Kunnskapsgrunnlaget blir revidert fortløpende.

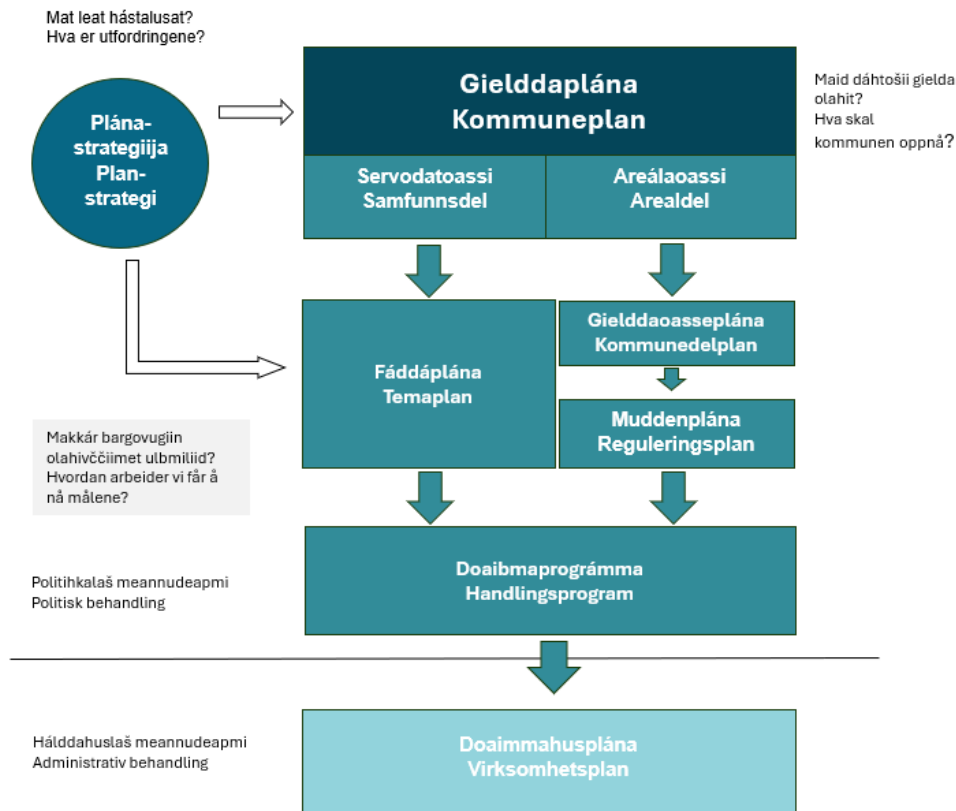
Fastsatt av kommunestyret, 10.04.2025, med hjemmel i plan- og bygningsloven med endringsvedtak 11.12.2025

1.2 Kommunens plansystem

Planhierarkiet, og samhandlingen mellom de forskjellige delene, er skissert nedenfor:

Planhierarki – Kárásjoga gielda Karasjok kommune

Det kommunale plansystemet/planverket er forankret i plan- og bygningsloven, og gjelder planlegging av både den fysiske og samfunnsmessige utviklingen i kommunen. Loven forutsetter samordning med en rekke sektorlover slik at planleggingen fremmer en bærekraftig utvikling.

Et grunnprinsipp i plan- og bygningsloven, er at samfunnsutviklingen skal skje via planer og ikke gjennom enkeltvedtak. Loven legger føringer for hvilke planer kommunen skal ha og prosessen med å utvikle planer.

For å sikre helhetlig planlegging skal alle planer i Karasjok kommune bygges opp med en gjennomgående målstruktur. Det skal være en sammenheng fra de overordnede målene i samfunnsdelen til delmål og tiltak i underliggende planverk og til aktiviteter i enhetenes virksomhetsplaner. Rapportering skjer i årsmeldingen.

1.2.1 Kommuneplan og arealplan

Det kommunale plansystemet er alle kommunens planer og samspillet mellom dem. Kommunens overordnede styringsdokument er kommuneplanen. Kommuneplanen er kommunens viktigste styringsdokument og styrer all planlegging i en kommune. Den skal peke ut den langsiktige utviklingen i Karasjok kommune og angår derfor alle som bor, jobber og lever i kommunen.

Arealdelen regulerer bruken av arealene i kommunen. Formålet med arealplanlegging er å sikre en bærekraftig utvikling og at samfunnets behov for bolig, næring, infrastruktur og naturverdier blir ivaretatt på en god måte.

I planstrategien skal kommunestyret ta stilling til om kommuneplanen skal revideres eller videreføres. Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt av kommunestyret i desember 2022. Kommuneplanens arealdel er sist vedtatt i 2005.

1.2.1.1 Kommunedelplan

En kommunedelplan er en delplan som inngår i den overordnede kommuneplanen, og den fokuserer på spesifikke temaer eller områder innen kommunen. Kommunedelplaner kan være mer detaljerte og rettet mot spesifikke behov eller utfordringer, og de gir et rammeverk for hvordan kommunen skal utvikles på kortere sikt, ofte i et tidsrom på 4–12 år. En kommunedelplan har samme krav under utarbeidelsen som kommuneplanen har.

1.2.1.2 Temaplaner

En temaplan i en kommune er en spesialisert plan som fokuserer på et bestemt tema eller en spesifikk problemstilling, og den inngår ofte som en del av den overordnede kommuneplanen eller kommunedelplanen. Temaplaner gir mer detaljert styring og retning for hvordan et bestemt tema skal håndteres i kommunen, og de hjelper til med å strukturere arbeidet med spesifikke utviklingsområder. Medvirkning skal sikres i like stor grad som i kommuneplan og kommunedelplan.

Temaplanen inneholder både mål, strategier og tiltak, og kan ha satsingsområder. Noen temaplaner vil være sektorovergripende og gi føringer for hele organisasjonen, andre temaplaner gjelder for en sektor eller fagområde. Revidering av den enkelte temaplan vurderes i forbindelse med planstrategien hvert fjerde år

1.2.1.3 Handlings- og økonomiplan (HØP)

HØP er en integrering av kommuneplanens handlingsdel og økonomiplanen. HØP viser hvordan visjon, satsningsområder mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel skal følges opp. HØP oppfyller alle kommunelovens bestemmelser for økonomiplaner/årsbudsjett, samt plan- og bygningslovens krav til innhold i kommuneplanens handlingsdel.

1.2.1.4 Virksomhetsplan

er en detaljert plan for hvordan en bestemt enhet i kommunen skal operere og utvikles over tid. Den beskriver mål, strategier og tiltak som skal gjennomføres for å oppnå formål og sikre effektiv drift. Virksomhetsplanen brukes til å styre og følge opp aktiviteter på et mer operativt nivå enn for eksempel en økonomiplan eller en kommuneplan. Den konkretiserer de langsiktige målene og viser hvordan disse skal nås gjennom konkrete handlinger og tiltak. Planen kan omhandle ulike områder av virksomheten, som forvaltning, drift, ressursbruk, organisasjon, eller kvalitet.

2. Nasjonale og regionale føringer

Kommunen skal gjennom planene sine, ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver. Derfor må planstrategien legge til grunn både nasjonale og viktige regionale føringer.

2.1 Nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging

Hvert fjerde år legger Regjeringen fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet.

Kommunal- og distriktsdepartementet

De nasjonale forventningene er en overordnet del av plansystemet og beskrives gjerne som et nasjonalt planverktøy. De bygger på allerede vedtatt nasjonal politikk, men gis en politisk profil og prioritering av den regjeringen som vedtar dem. For kommunesektoren bidrar forventningene til en viss grad til samordning av nasjonale interesser og de gir forutsigbarhet for planoppgaver mellom kommune- og fylkestingsvalgene.

Sammen med kommunenes egendefinerte utfordringer og regionale føringer, danner de nye nasjonale forventningene en viktig ramme for strategier og satsinger for regional og lokal planlegging.

Regjeringen legger vekt på fem hovedområder på bakgrunn av de mest aktuelle bærekraftsmålene og regjeringens prioriteringer for hvordan aktuelle utfordringer på områdene kan møtes gjennom den regionale og kommunale samfunns- og arealplanleggingen:

- Samordning og samarbeid i planleggingen
- Trygge og inkluderende lokalsamfunn
- Velferd og bærekraftig verdiskaping
- Klima, natur og miljø for fremtiden
- Samfunnssikkerhet og beredskap

2.2 Regionale føringer

Karasjok kommune vil ta hensyn til regionale planer i planleggingen de neste fire årene.

Finnmark fylkeskommunes regionale planstrategi 2024 – 2028 er «Utviklingsplan for Finnmark». Det er valgt fem satsningsområder for planen:

- Arealutvikling
- Energiforsyning
- Utdanning og forskning og utvikling (FoU)
- Folk
- Videreutvikle sivilt og militært samarbeid

2.3 Lokale føringer

Karasjok kommune står overfor en rekke utfordringer som krever en helhetlig og proaktiv tilnærming for å sikre en bærekraftig utvikling. Kommunen har gjennom systematisk omstillingsarbeid klart å snu en negativ økonomisk utvikling, men står fortsatt overfor betydelige økonomiske, demografiske, sosiale og miljømessige utfordringer.

2.3.1 Kommuneøkonomi

Karasjok kommune har store investeringsbehov, og det skal bygges både ny skole og nytt helsesenter. Dette vil få driftsmessig konsekvenser da en økning av kommunens lånegjeld vil gi betydelige økte rente- og avdragskostnader. Det innebærer at Karasjok kommune de kommende årene, må vri ressursbruken slik at det brukes mer av de disponible rammene på renter og avdrag, og mindre på lønn og andre driftskostnader. Karasjok kommune har et handlingsrom for å øke både produktivitet og effektivitet, og det må gjøres endringer i kommunens tjenesteproduksjon.

Kommunen står overfor flere økonomiske utfordringer, dette gjelder både demografiske endringer, geografiske forhold og det spesielle behovet for tjenester tilpasset den samiske befolkningen.

2.3.2 Folkehelse

Folkehelseloven pålegger kommunen å ha oversikt over helsetilstanden til innbyggerne i kommunen, og kunnskap om faktorer og utviklingstrekk som påvirker helsetilstanden.

Det er krav i loven at forebyggende folkehelseiltak skal inngå og vurderes i alt planarbeid. Karasjok kommune har på bakgrunn av dette ikke utarbeidet en egen folkehelseplan, men laget en folkehelseoversikt i 2024. Folkehelseoversikten skal inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget for planstrategien og kommunens samfunnsplan, og skal ligge til grunn for alle andre planer som omhandler faktorer som har påvirkning på befolkningens helse.

Karasjok kommune står overfor store utfordringer med et økende antall eldre, nedgang i antall barn og unge samt voksne i arbeidsfør alder. Kommunen har relativt få innvandrere. Næringsstrukturen framstår som relativt ensidig, der ca. halvparten av de sysselsatte arbeider innen offentlig sektor, og få innen privat næringsvirksomhet. Disse utfordringene er alvorlige og bør møtes proaktivt for å hindre at kommunen kommer inn i en vanskelig reverserbar situasjon.

Det er av betydning å se sammenhengen mellom alle nivåene i skolestrukturen. Det pedagogiske miljøet i barnehagene skal bygge opp mot skolestart i grunnskolen, som igjen

Fastsatt av kommunestyret, 10.04.2025, med hjemmel i plan- og bygningsloven med endringsvedtak 11.12.2025

skal bygge opp til utdanning på videregående nivå. Vi ser at lese- og regneferdigheter er lavere enn landet ellers. Elever ved Karasjok skole presterer lavt på nasjonale prøver, men som sluttvurdering (grunnskolepoeng) ligger Karasjok skole over landsgjennomsnittet.

Det synes som at helsetilstanden i kommunen er relativt sett god, med unntak av at psykisk helse – særlig angst og/eller depresjon – synes å være et større problem enn landet ellers. Det gis også inntrykk av at lungesykdommer og særlig Kols er hyppig utbredt, og betydelig mer utbredt enn i landet ellers.

2.3.3 Universell utforming og CRPD

Karasjok kommune står overfor demografiske utfordringer, ressursmangel og viktige fremtidsbeslutninger.

Regjeringens visjon om at alle skal oppleve likestilling, delta aktivt og leve selvstendige liv, forutsetter at samfunnets infrastruktur, både fysisk og digital, samt tjenester og uteområder, utformes med universell tilnærming. I et inkluderende samfunn er sosial tilhørighet en viktig faktor for livskvalitet. CRPD (FN-konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne) er en viktig ramme for å bekjempe diskriminering og fremme inkludering. Dersom det er begrensninger for deltakelse på områder som skole, arbeid og fritid kan det føre til sosial ekskludering, isolasjon og ensomhet.

Det å ha nedsatt funksjonsevne trenger ikke bety å være pasient eller bruker, og nedsatt funksjonsevne innebære ikke nødvendigvis nedsatt arbeidsevne. Økt universell utforming av både det fysiske og digitale miljøet kan gi flere mulighet til å håndtere oppgaver i arbeids- og hverdagslivet på egenhånd.

En slik helhetlig tilnærming vil ikke bare fremme helse og velvære, men også styrke mestringsevne, trivsel, bolyst og arbeidsevne i befolkningen som helhet. Når tiltak er universelt utformet og favner bredt, skapes et samfunn der alle kan delta, uavhengig av alder eller funksjonsnivå. Dette vil også gi positive ringvirkninger for kommunens bærekraft og attraktivitet som bo- og arbeidssted.

Å prioritere universell utforming og implementering av CRPD som strategiske virkemidler i samfunns- og næringsutvikling, vil bidra til å skape et lokalsamfunn hvor alle kan delta og trives, og hvor fremtidens utfordringer møtes med bærekraftige og inkluderende løsninger.

2.3.4 Fremtidens Karasjok

Karasjok kommune har igangsatt prosjektet Boahttevaš Kárášjohka / Fremtidens Karasjok i 2019, som er et langsiktig endrings- og utviklingsprosjekt med tre trinn over 8 år. Bakgrunnen for prosjektet var at Karasjok kommune hadde betydelige og omfattende utfordringer på de fleste områder og på alle nivåer i organisasjonen. Målsettingen med Framtidens Karasjok er at kommunen skal kunne levere tjenester til innbyggerne innenfor rammen av god forvaltningsskikk. Dessuten skal kommunen ha en god organisasjonspraksis og en sunn og bærekraftig økonomi.

I trinn 1 - Omstilling og etablering av BASIS, som går til 2023, er det blitt vektlagt å få på plass de grunnleggende funksjonene i en kommune, som økonomistyring, saksbehandling og å sikre innbyggerne tjenestekvalitet iht. lovkrav.

Trinn 2 vil handle om utviklingskraft og NY GIV, og trinn 3 skal ha fokus på innovasjon, samskaping og BESTE PRAKSIS.

I kommuneplanperioden skal Fremtidens Karasjok over til trinn 3, som skal ha fokus på innovasjon, samskaping og BESTE PRAKSIS.

Oppfølging av prosjektet er en prioritet i kommuneplanperioden.

2.3.5 Interkommunalt plansamarbeid – Ávjovárri

Karasjok og Kautokeino kommuner har igangsatt et utvidet interkommunalt samarbeid i mai 2023, og har signert en intensjonsavtale om samarbeid om tjenesteproduksjon og tjenesteutvikling.

Formålet med Ávjovárri-prosjektet er å gjennomføre et samarbeid for å sikre gode og likeverdige kommunale tjenester til innbyggerne i begge kommunene og ivareta samiske interesser, språk og kultur.

Ved et samarbeid innenfor kommunalplanlegging vil man styrke fagmiljøene i kommunene. Hvordan et plansamarbeid mellom kommunene vil være, er fortsatt i en tidlig fase. I årene fremover vil det bli avklart om, og hvordan et kommunalt samarbeid innenfor plan vil kunne bli.

Karasjok kommune har vurdert at kommunene i samarbeid kan utarbeide disse planene sammen:

- Temaplan for psykisk helse og rus
- Temaplan for vold i nære relasjoner

2.4 FNs bærekraftsmål

FNs medlemsland har vedtatt 17 mål for å oppnå bærekraftig utvikling. Dette er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Regjeringen har bestemt at de 17 bærekrafts målene til FN skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i de største utfordringene i vår tid, også i Norge. FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde og bekjempe fattigdom og stoppe klimaendringene innen 2030.

Karasjok kommune har i kommuneplanens samfunnsdel, valgt å løfte opp 10 bærekraftsmål som skal ha særlig oppmerksomhet i utviklingen av kommunen. Bærekraftsmålene er valgt ut fra lokale utfordringer, og etter hva vi ønsker å gi oppmerksomhet i utviklingen av kommunen. Målene skal gjenspeile utfordrings- og utviklingsområder som blir viktige i årene fremover.

3. Satsingsområder og planbehov 2024-2027

Planbehovet i Karasjok kommune skal bidra til å nå overordnede mål på bakgrunn av de utfordringene og mulighetene vi ser, og som bidrar til utvikling av Karasjoksamfunnet. For å opprettholde den «røde tråden» i planarbeidet, blir planbehovet derfor omtalt under hvert satsingsområde i kommuneplanens samfunnsdel (se punk 3.1.1).

3.1 Status gjeldende kommuneplaner

3.1.1 Kommuneplanens samfunnsdel

Karasjok kommunestyre vedtok Kommuneplanens samfunnsdel 15.12.2022. Det ble gjennomført en omfattende medvirkningsprosess og med bakgrunn i FNs bærekraftsmål, utfordringsbildet og medvirkningsprosessene ble det definert 4 satsingsområder:

- Den inkluderende bygda
- Den nyskapende bygda
- Den kompetente bygda
- Den bærekraftige bygda

Samfunnsplanen inneholder også en Arealstrategi.

Karasjok er en samisk kommune. Det samiske perspektivet er gjennomgående for alle satsningsområdene i kommuneplanens samfunnsdel.

Kommuneplanens samfunnsdel er Karasjok kommunes viktigste styringsverktøy, og den skal legges til grunn for alt arbeid og videre utvikling av kommunen. Planen er styrende for alle øvrige planer. I handlingsdelen med økonomiplan gjøres prioriteringene ut ifra samfunnsdelen.

For å sikre helhetlig planlegging skal alle kommunens planer bygges opp med en gjennomgående målstruktur. Det skal være en sammenheng fra de overordnede målene i samfunnsdelen til delmål og tiltak i underliggende planverk, og til aktiviteter i enhetenes virksomhetsplaner. Rapportering skjer i årsmeldingen.

Karasjok kommune bruker Framsikt som et digitalt verktøy for kommunal planlegging og rapportering. Løsningen i Framsikt vil være med på å skape sammenheng og helhetlig planlegging, målstyring og rapportering. Digitale planer og rapporter i Framsikt gjør det mer levende, økt tilgjengelighet og lesbarhet for innbyggere, allmennheten, politikere og egne ansatte.

3.1.2 Kommuneplanens arealdel

Karasjok kommunes arealplan ble vedtatt i 2005 etter plan- og bygningslovens av 1985, og siden den gang er det kommet en ny plan- og bygningslov av 1. juli 2009. Arealplanen må revideres i tråd med ny plan- og bygningslov, endret samfunnsbilde, endret arealbruk samt baseres på gitte føringer i samfunnsdelen.

3.1.3 Andre overordnede planer

- Det er igangsatt arbeid med kommunedelplan for helse og omsorg i 2023, og det forventes at den blir vedtatt i 2025
- Overordnet beredskapsplan ble vedtatt i kommunestyret april 2024
- Hovedplan for veg 2024 – 2034, vedtatt av kommunestyret desember 2024
- Hovedplan for vann og avløp 2018 – 2025, vedtatt av kommunestyret i 2018

3.1.4 Konklusjon – overordnede kommuneplaner

- Kommuneplanens samfunnsdel er vedtatt i 2022 og videreføres uten endringer. Prosessen med rullering av kommuneplanens samfunnsdel skal starte allerede i denne planperioden. Kommunestyret skal ta stilling til om planen skal revideres til neste kommunestyre periode.
- Kommuneplanens arealdel må revideres i tråd med ny plan- og bygningslov.
- Hovedplan for vann og avløp er vedtatt i 2018 og må rulleres i kommuneplan-perioden

3.2 Den inkluderende bygda

Vi er et inkluderende lokalsamfunn for våre innbyggere i alle livsfaser. I Karasjok kommune er samisk språk et komplett og samfunnsbærende språk innen de fleste samfunnsområder og i tjenestene som ytes. Vi har en tospråklig befolkning, der samisk og norsk er to likestilte språk. For at Karasjok kommune skal være funksjonelt tospråklig samfunn, må det samiske være i fokus og vektlegges. Alle i Karasjok skal ha muligheten til å lære det samiske språket og bli kjent med bygdas samiske kultur.

Våre eldre skal ha en verdig alderdom, og vårt tjenestetilbud skal være tuftet på den samiske kulturen. Barn og unge skal ha en trygg og god oppvekst, med et inkluderende skolemiljø og et mangfold av fritidstilbud. I Karasjok skal det være godt å leve, og gjennom folkehelsearbeidet skal vi skape gode levekår, god helse og livskvalitet for alle aldre. Vi skal spesielt legge til rette for å forebygge psykiske lidelser, sosial ulikhet og utenforskap. Vi skal tilrettelegge for et botilbud tilpasset innbyggere i ulike livssituasjoner.

3.2.1 Utfordringsbildet

Demografiske utfordringer er preget av synkende befolkningstall, spesielt blant unge familier som flytter ut, og en aldrende befolkning som øker behovet for helse- og omsorgstjenester. Dette skaper et redusert skattegrunnlag og begrenset tilgang til arbeidskraft.

Sosiale og kulturelle utfordringer omfatter behovet for mer helsepersonell og flere lærere som behersker samisk språk og kultur. Mangelen på kvalifiserte samiskspråklige lærere og helsepersonell er en vedvarende utfordring.

Ungdataundersøkelse 2024¹ viser at ungdomsskoleelevene i Karasjok ligger litt over fylkes- og landsgjennomsnittet bl.a når det gjelder å ha venner, føle trygghet, være aktive, de er mindre ensomme, er mer fornøyd med helsa si og fornøyd med sine foreldre. Men de er langt mindre fornøyd med lokalmiljøet, skolen de går på og idretts- og kulturtilbudet enn på fylkes- og på landsbasis. Når det gjelder rusmisbruk, ligger ungdommen i Karasjok litt over fylkes- og landssnittet både i forhold til snusing, røyking av marihuana/hasj og har brukt andre narkotiske stoffer, men de drikker og røyker tobakk mindre. I tillegg opplever mange barn og unge mobbing og lav trivsel på skolen, noe som kan påvirke deres mestringsevne som voksne.

Det er en overordnet bolig politisk mål at alle skal bo godt og trygt. Kommunen må etablere et tilfredsstillende botilbud til ungdom på midlertidig basis, som ønsker å vende tilbake til bygda å besette en stilling etter endt utdanning. Kommunene har hovedansvaret for gjennomføringen av den statlige boligsosiale politikken, herunder ansvaret for å sikre vanskeligstilte bolig og oppfølgingstjenester. Generell boligpolitikk dreier seg om hvordan folk flest skal bo, mens sosial boligpolitikk retter seg mot vanskeligstilte på boligmarkedet som

¹ <https://www.ungdata.no/>

trenger hjelp fra det offentlige for å skaffe seg eller beholde en egnet bolig. Formålet med en boligsosial plan er å ha et grunnlag for kommunens boligsosiale arbeid.

Det er kjent at samisk befolkning er utsatt for både hets, diskriminering, vold, og ytterlige alvorlige hendelser som krever psykologtilgang. Karasjok kommune per nå, har ikke kommunepsykolog. Kommunene er pålagt å knytte til seg psykolog for å sikre en minstestandard for kommunenes kompetanse og bidra til generell utvikling innenfor det tverrfaglige psykiske helse- og rusarbeidet. Sintef har de siste 15 årene kartlagt ressursinnsatsen i kommunalt psykisk helse- og rusarbeid, hvor grunnlagsdata for Karasjok kommune viser at kommunen har høyere tall enn flere av nabokommunene.

Selvmondsforebygging i samiske miljøer bør være en prioritert oppgave i folkehelsearbeid. Sannhets- og forsoningskommisjonen konstaterer at selvmordsadferd er et alvorlig folkehelseproblem i den samiske befolkningen. Kommunen skal bidra til å tydeliggjøre hvilke tjenester som skal inneha hvilke oppgaver og roller ved selvmordsforebyggingsarbeidet, samt sørge for nødvendig og tilstrekkelig planverk, og jobbe med å legge til rette for god samhandling internt i kommunen og mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten

Vi må gjøre følgende for å møte utfordringsbildet

Karasjok kommune må tiltrekke og beholde innbyggere ved å utvikle strategier for å tiltrekke unge familier og beholde eksisterende innbyggere gjennom attraktive boligtilbud, gode skoler og fritidstilbud. Kommunen må etablere et tilfredsstillende botilbud til ungdom på midlertidig basis, som ønsker å vende tilbake til bygda å besette en stilling etter endt utdanning.

- Tilpasningspolitikk: Iverksette helhetlige strategier for å tilpasse seg en aldrende befolkning
- Interkommunalt samarbeid: Styrke kapasiteten gjennom samarbeid med nabokommuner på ulike fagområder
- Styrke samisk språk og kultur: Øke antallet kvalifiserte samiskspråklige lærere og helsepersonell gjennom rekruttering og opplæring
- Forebygge mobbing og øke trivsel: Iverksette tiltak for å redusere mobbing og øke trivselen blant barn og unge i skolen
- Samskaping: Bruke samskaping som en strategi for å fremme samarbeid mellom kommunen og innbyggerne for å skape et inkluderende samfunn

Ny skole-, kultur- og helsesenter:

- Den nye skolen er moderne og tilpasset dagens tekniske behov og vil fremme trivsel og lærelyst for elevene
- Kultursal, volleyballhall, bibliotek, svømmehall, ungdomsklubben i tilknytning til den nye skolen vil skape aktiviteter og møteplasser for folk i alle aldre.
- Nytt skole-, kultur- og helsesenterbygg vil bedre arbeidsmiljøet og bidra til mindre fysisk belastning for personalet. Dette vil sannsynligvis gjøre rekrutteringsprosessen lettere og redusere sykefraværet.
- Samlokalisering av skole og helsesenter gir flere fortrinn, inkludert bedre ressursutnyttelse, økt samarbeid mellom ulike fagmiljøer, og forbedret tilgjengelighet for innbyggerne. Dette vil ikke bare styrke kvaliteten på tjenestene, men også bidra til en mer bærekraftig og effektiv drift.

3.2.2 Planbehov i satsningsområde den inkluderende bygda

- Kommunedelplan for helse og omsorg

Fastsatt av kommunestyret, 10.04.2025, med hjemmel i plan- og bygningsloven med endringsvedtak 11.12.2025

- Plan for helsemessig og sosial beredskap
- Boligsosialplan
- Smittevernplan
- Handlingsplan for psykisk helse og rus
- Handlingsplan mot vold i nære relasjoner

3.3 Den nyskapende bygda

Vi er en næringsvennlig kommune som legger til rette for verdiskaping for et innovativt og fremtidsrettet næringsliv, samtidig som vi ivaretar samiske næringer. Vi er opptatte av næringsutviklingen skjer på en bærekraftig måte, der hensynet til kultur, natur og miljø er gjennomgående. Vi stimulerer til nyetableringer og ønsker et allsidig næringsliv som dekker lokale behov. Vi skal ha en evne til omstilling slik at vi er robuste i forhold til fremtidige endringer, både i næringslivet og i kommuneorganisasjonen.

Vi har et mangfoldig og levende kulturliv med gode opplevelser for befolkningen og tilreisende i krysningspunktet mellom det tradisjonelle og det moderne.

3.3.1 Utfordringsbildet

Næringsliv og arbeidsmarked er preget av en ensidig næringsstruktur med høy sysselsetting innen offentlig sektor. Det er behov for å stimulere til nyetableringer og diversifisering av næringslivet. Rekruttering av kvalifisert arbeidskraft, spesielt innen helse- og omsorgssektoren, samt samiskspråklige pedagoger, er utfordrende.

Karasjok kommune har gode naturgitte forutsetninger for et aktivt og mangfoldig landbruk, men har et sårbart landbruksmiljø, som har hatt stor nedgang de siste tiårene. Siden år 2010 har antall aktive landbruksforetak gått ned med 28 % og antall bruk med husdyr er halvert. Nedgangen i jordbruket er et varsel om at kommunen må mobilisere for å sikre jordbruket i fremtida. Antall aktive landbruksforetak var 23 i 2024 hvorav 3 bruk med melkeproduksjon, 5 med sau og 2 med ammeku. Antall bruk med husdyr har gått ned, og det er flere rene forprodusenter. De siste årene har det kommet nye, voksende utfordringer for landbruket, blant annet et betydelig økt kostnadsnivå både med tanke på drift og investeringer. Dette påvirker lønnsomheten i det enkelte landbruksforetak, og mulighetene for bruksutbygging, nødvendig modernisering, og dermed også rekruttering og generasjonsskifte.

Etter at kommunen solgte kulturhuset til NRK Sápmi, har det vært et vakuum i kulturaktiviteter i bygda, og etter salget i 2014 er arrangementer fordelt mellom samfunnshuset og idrettshallen (Niitohárji). Ingen av byggene tilfredsstiller krav til scene og heller ikke de akustiske krav man har til et kulturbygg. Karasjok kommune har behov for en kultursal som kan benyttes til kulturarrangementer, teaterforestillinger, kino mm. I tillegg er det behov for forsamlingslokaler til nasjonaldagene (6. februar/17. mai), Ungdommens kulturmønstring, skolens solkonsert og til andre kultur- og idrettsaktiviteter.

Det kan også legges til at ungdomsskoleelevene i Ungdata undersøkelsen 2024, er langt mindre fornøyd med lokalmiljøet, skolen de går på og idretts- og kulturtilbudet enn på fylkes- og på landsbasis. Innbyggerundersøkelsen som kommunen gjennomførte i 2022 i forbindelse med kommuneplanens samfunnsdel, viser at ungdommer savner møteplasser og fritidstilbud tilrettelagt for dem. Skal vi beholde ungdommen og rekruttere folk etter endt utdanning, er det viktig å sette inn tiltak for denne gruppen.

Det er et krav fra Kulturdepartementet at kommunene må ha en tematisk plan som grunnlag for tildeling av spillemidler til idretts-, nærmiljø- og friluftsanlegg. Planarbeid er et offentlig ansvar og skal sikre en bred gjennomføring av planprosessen etter bestemmelsene i Plan- og bygningsloven. Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet ble vedtatt i kommunestyret i 2003. Planen bør rulleres hvert fjerde år, og handlingsprogrammet skal rulleres årlig. Dette for å sikre at planen tar hensyn til endrede forutsetninger og nye behov.

Kommunestyret vedtok i planstrategi 2020 – 2023 å revidere reindriftsplanen. Bemanningssituasjonen og annet omfattende planarbeid de siste årene, bl.a. med kommuneplanens samfunnsdel og kommunedelplan for helse og omsorg, har bundet opp alle tilgjengelige planressurser, og noen planer ble dermed ikke igangsatt, deriblant reindriftsplanen. Reindriftsplanen vil heller ikke bli prioritert i den nye planstrategien og begrunnelsen er at tilgjengelige planressurser vil bli brukt på kommuneplanens arealdel samt temaplan for oppvekst og språkutvikling.

Kommunen er tillagt betydelig ansvar og frihet til å utforme sin lokale alkoholpolitikk, nåværende handlingsplan er fra 2017 – 2020. I alkoholpolitisk handlingsplan kan virkemidler for antall salgs- og skjenkesteder, åpningstider og kontrolltiltak nedfelles. Denne planen er gått ut av dato og må revideres.

Dette må vi gjøre for å møte utfordringsbildet:

- Karasjok kommune vil fortsatt støtte Sápmi næringshage som er en aktiv pådriver for næringsutvikling i Karasjok kommune
- Ny kultursal vil bli bygget i forbindelse med ny skole, og sikre at mange kulturaktiviteter, som bl.a. kino og teater- og konsertlokaler blir ivaretatt
- Det vil komme lokaler til ungdomsklubb i det nye skolebygget
- Det vil komme ny volleyballhall i det nye skolebygget
- Rullere plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv for å sikre fortsatt spillemiddelstøtte til idrettsanlegg og kulturbygg
- Kommunen skal aktivt søke etter og tilrettelegge både for å beholde arbeidsplasser samt etablering av nye arbeidsplasser. Blant annet arbeide for å etablere et samisk nasjonalt demenssenter.
- Kommunen prioriterer å tilrettelegg for reiselivsnæringens utvikling, som er næring på våre egne premisser.

3.3.2 Planbehov satsingsområde den nyskapende bygda

- Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv
- Alkoholpolitisk handlingsplan

3.4 Den kompetente bygda

Vi skal gi de unge forutsetninger for å fullføre videregående opplæring gjennom god grunnopplæring av høy kvalitet i barnehage og skole. Vi har en befolkning med høy utdanning. Det er et prioritert mål at unge bosetter seg i kommunen etter endt utdanning. Vi skal ha en god rekrutterings- og bosettingsstrategi i kommunen, for å få unge til å etablere seg i Karasjok.

Vår skole og barnehager er noen av de viktigste arenaer for å utvikle samisk språk, kultur og identitet. Alle som vokser opp i Karasjok skal være produktivt tospråklige, noe som innebærer at vi skal tilby alle barn undervisning i samisk tilpasset barnets bakgrunn og behov.

Vi samarbeider på tvers av kommunens enheter, med innbyggerne, organisasjoner, næringsliv og andre institusjoner for å sikre gode tjenester med riktig kvalitet for våre innbyggere. Vi har kompetanse til å utvikle, forbedre og endre kommunens tjenester slik at vi leverer bærekraftige tjenester til innbyggerne i fremtiden.

3.4.1 Utfordringsbildet

Karasjok kommune er en del av forvaltningsområdet for samiske språk, og som et av få samfunn der samisk språk og kultur er i majoritet, har kommunen en sentral rolle i arbeidet med å styrke samisk språk. Kommunen har en rekke forpliktelser gjennom sameloven til å sikre befolkningens rett til opplæring og bruk av samiske språk.

Det er en del utfordringer knyttet til samisk språkutvikling. Befolkningsnedgang i Karasjok og Kautokeino vil på sikt være en trussel for bevaringen av samisk språk. Synkende elevtall ved våre skoler betyr at det er færre som får opplæring i og på samisk, og antall språkbrukere kan bli kraftig redusert. Nedgang i befolkningstallet utløser et behov for å se på skolestrukturen.

Å rekruttere og beholde kvalifiserte lærere, spesielt innen samisk språkopplæring, er en utfordring, og Karasjok, i likhet med mange kommuner i distriktene, sliter med å tiltrekke seg fagpersonell på grunn av geografisk beliggenhet og begrensede karrieremuligheter. Det er stadig færre som utdanner seg til yrket, og det er spesielt stor utfordring å få nok samiskspråklige kvalifiserte pedagoger. Kommunen har relativt mange på livsfase tiltak i skolen, dette betyr at de har redusert undervisning i fht sin stilling. Innen 5 – 15 år vil flere gå av med pensjon.

Barnehagene har i siste kvartal 2023 og i 2024 hatt utfordringer med høyt sykefravær, som kan ha sammenheng med vakanser i pedagog stillinger og at ufaglærte må inn å være på dispensasjon fra utdanningskravet. Dette gjør at vi ikke har nok kvalifiserte pedagoger i alle stillinger, og vanskelig med å rekruttere kompetent personell som oppfyller krav om fag, språk og kulturkompetanse. Dette vil også være en utfordring fremover på grunn av nedgang i søkertall på barnehagelærer utdanningene nasjonalt.

Dette må gjøre for å møte utfordringsbildet

Karasjok kommune er i gang med å bygge ny skole og kultursal som skal stå ferdig høsten 2027. Bakgrunnen er at skolene var gamle og dyre å drifte, i dårlig stand og uhensiktsmessig utformet med tanke på å tilfredsstille nye krav til undervisning og inneklima. Disse byggene er nå revet og skolen drives i midlertidige brakker inntil ny skole er ferdig.

Den nye skolen og kulturbygget vil tilfredsstille dagens krav til gode undervisningslokaler for elevene. I tillegg vil det skapes møteplasser da bibliotek, kultursal, svømmehall, volleyballhall, ungdomsklubb og andre aktiviteter er planlagt i tilknytning til skolen. Befolkningsundersøkelsen i 2022 viste at det er stor mangel på møteplasser, spesielt for ungdom.

Ny skole og tilhørende kulturfasiliteter kan være medvirkende tiltak for å stabilisere eller øke befolkningstallene ved at flere, spesielt barnefamilier, velger å bli boende fordi kvaliteten på skolen økes. Det kan også tenkes at barnefamilier med samisk bakgrunn velger å flytte til Karasjok for å gi barna mulighet til å lære samisk i et levende samisk samfunn.

I tillegg vil nye skole- og helsesenterbygg bedre arbeidsmiljøet og bidra til mindre fysisk belastning for personalet, og gjøre det lettere å rekruttere personale og forhåpentligvis redusere sykefraværet

Samlokalisering av skole og helsesenter gir flere fortrinn, inkludert bedre ressursutnyttelse, økt samarbeid mellom ulike fagmiljøer, og forbedret tilgjengelighet for innbyggerne. Dette vil ikke bare styrke kvaliteten på tjenestene, men også bidra til en mer bærekraftig og effektiv drift.

3.4.2 Planbehov satsingsområde den kompetente bygda

- Oppvekst- og samisk språkutviklingsplan

3.5 Den bærekraftige bygda

Vi forvalter våre naturressurser ut fra en samisk naturforståelse. Vår bruk av naturen er tilpasset våre omgivelser, og baserer seg på å forvalte ressursene for birgejupmi (livsgrunnlag) der bærekraftig bruk er sentralt. Arealinngrep er den største utfordringen mot naturmangfoldet, og for tradisjonell samisk nærings- og kulturutøvelse.

I alle beslutninger som tas av kommunen, skal det være fokus på bærekraftig utvikling som ivaretar klima-, miljø- og naturhensyn. Vi tilrettelegger for bærekraftige endringer for den enkelte innbygger og for samfunnet som helhet.

3.5.1 Utfordringsbildet

Karasjok kommune er Norges nest største kommune i areal, og har et tydelig kommunesentrum med flere små grender i tilknytting. Karasjok har store arealer med både fjell- og lavland som er viktige for reindrift, meahccásteapmi, landbruk, annen næringsformål, bolig- og fritidsboligbygging, infrastrukturutvikling og naturforvaltning.

Kommunen er langstrakt og et viktig trafikknutepunkt, da både E6 og rv 92 går gjennom kommunen. Karasjok kommune må tenke framkommelighet, og fremme trafiksikkerhet ved å tilrettelegge for myke trafikanter. For barn og unge er en trygg skolevei viktig. Fokus vil være rettet mot å få etablert et godt vegnett inkludert gang- og sykkelveger. Å kunne gå eller sykle fra bosted til arbeidsplass/skole og til ulike tjenestetilbud i kommunen, er med å styrke folkehelsen og miljøet. Standarden på det kommunale veinettet varierer, og tilstanden er best i sentrumsnære områder.

Reindriftsnæringen er en viktig kulturbærer og næring, og med stor betydning for mange i Karasjok. Store arealer i kommunen er beite- og flytteområder for rein. Reindrifta er en arealavhengig næring, og er sterkt presset av tap av beiteområder. Reindriftsnæringen har den mest klimavennlige kjøttproduksjonen, men er blant de som rammes hardest av klimaendringer. Landbruket i Karasjok som fremdeles etter andre verdenskrig var hovednæringen for kommunen, har hatt en drastisk nedgang de siste 10 – 20 årene. Kommunen har gode jordressurser, i tillegg til en del areal som burde vært i bruk innen jordbruksnæringen. Meahccásteapmi er en samisk næring og en viktig kulturbærer i Karasjok kommune. Det er nødvendig at kommunen prioriterer og legger til rette for utøvelse av meahccásteapmi. Karasjok kommune skal arbeide for å tilrettelegge for at folk i bygda skal kunne høste av utmarka gjennom å gjøre naturen tilgjengelig ved å bygge ut et nett av forsterka barmarksløyper.

Karasjok har et subarktisk klima med kalde vintre og kjølige somre i forhold til resten av landet. Klimaendringer kan få konsekvenser for både natur og næringsliv. Det er usikkert hvilke konsekvenser klimaendringer kan komme til å få for kommunen, men klimastudier gir noen indikasjoner på hvilke endringer vi kan vente oss: Hyppigere og mer intens nedbør og høyere temperaturer. Økt nedbør kan blant annet føre til økt fare for flom og skred, og selv

små temperaturendringer kan få konsekvenser for økosystem både i vann og på land. Endringer i været i Karasjok betyr mer regn, mindre snø om vinteren, utrygg is på elver og vann, våren gjør sitt inntog tidligere enn vanlig og høsten blir lenger. Deler at Finnmarksvidda kan gro igjen og bli skog fordi bjørka trives bedre i varmen. Dette er dårlig nytt for reindriften i Finnmark.

Karasjok har flere verneområder som beskytter viktige naturtyper og landskap. Det er et kontinuerlig behov for å vurdere naturmangfoldet ved arealbruk og utvikling. Samisk kultur og tradisjonell naturbruk spiller en viktig rolle i arealbruken, med aktiviteter som reindrift, fiske, jakt og bærplukking. Mange områder har kulturminner knyttet til samisk historie.

Når det gjelder annen naturbruk er reiselivsnæringen interessert i samisk kultur, natur og friluftsliv. Turismen er en voksende, selv om vi er langt unna masseturismen som f.eks Tromsø, Rovaniemi og Inari.

Karasjok kommune har ansvar for drift og vedlikehold av vann- og avløpsanlegg, og gebyrene skal dekke kostnadene ved tjenestene. Utfordringene innen vannforsyningen er store, og gjelder både de tekniske anleggene og driftsorganisasjonen. Dette gjelder vannbehandling med prosessekniske mangler, driftsovervåking, drikkevannsbassengene med hensyn på kapasitet, ledningsnettets tekniske tilstand og brannvannskapasitet. Tilsvarende utfordringer har man også på avløpssiden. Her er det utfordringer på avløpsrensaneanleggets renseprosess, måling/overvåking av overløp fra rensaneanlegget, ledningsnettets tekniske tilstand, kapasitet, innlekking av overvann.

Samisk kultur og tradisjonell naturbruk spiller en viktig rolle i arealbruken, og det er nødvendig å bevare og beskytte kulturminner knyttet til samisk historie. Kommunestyret vedtok i planstrategi 2020 – 2023 å lage kulturminneplan. Bemanningssituasjonen og annet omfattende planarbeid de siste årene, bl.a med kommuneplanens samfunnsdel og kommunedelplan for helse og omsorg, har bundet opp alle tilgjengelige planressurser, og noen planer ble dermed ikke igangsatt, deriblant kulturminneplanen. Planen vil heller ikke bli prioritert i den nye planstrategien og begrunnelsen er at tilgjengelige planressurser vil bli brukt på kommuneplanens arealdel samt temaplan for oppvekst og språkutvikling.

Vi må gjøre følgende for å møte utfordringsbildet

I forbindelse med arbeidet med kommuneplanens arealdel, vil framtidig arealbruk i kommunen reguleres. En arealplan er en offentlig vedtatt plan som gir regler for hvordan arealene i kommunen kan brukes og hva slags bebyggelse som kan tillates. Den er juridisk bindende og består av plankart, planbestemmelser og planbeskrivelse.

Klimaendringene truer mennesker, økosystemer og natur. FNs klimapanel slår nå fast at virkningene av oppvarmingen inntreffer ved lavere temperaturer enn tidligere beregnet (FNs klimapanel, 2023). Alle verdens regioner er allerede berørt. Det er viktigere enn noen gang å tenke globalt og handle lokalt. Det er ikke til å unngå at klimaet endrer seg som følge av historiske og pågående klimagassutslipp. For å gjøre natur og mennesker mindre sårbare, er det nødvendig med klimatilpasning. Å begrense klimaendringer og stanse tap av biologisk mangfold vil kreve raske, gjennomgripende og varige samfunnsendringer som må skje på tvers av økonomiske, sosiale, politiske og teknologiske områder. Karasjok kommune har ikke hatt kapasitet til å lage en klima- og energiplan tidligere.

For vann og avløp er det nødvendig å planlegge kontinuerlig fornyelse og oppgradering av vann- og avløpssystemene for å møte framtidige behov, og sikre at gebyrene for vann og avløp dekker kostnadene ved tjenestene. Kommunen planlegger kontinuerlig fornyelse og oppgradering av vann- og avløpssystemene for å møte framtidige behov.

3.5.2 Planbehov satsingsområde den bærekraftige bygda

- Klima- og energiplan
- Hovedplan for veg
- Hovedplan for vann og avløp
- Trafikksikkerhetsplan
- Overordnet beredskapsplan

3.6. Arealstrategi

Karasjok kommune har stort areal og et tydelig kommunesentrum.

Arealstrategien bygger opp under mål og strategier i samfunnsdelen og gir overordnede føringer for kommunens fysiske utvikling i et langsiktig perspektiv. Den overordnede arealstrategien følges opp i kommuneplanens arealdel. Formålet med arealstrategien er å lage en kobling mellom overordnede føringer og målsetninger, og de konkrete arealdisponeringene som gjøres i kommuneplanens arealdel.

3.6.1 Utfordringsbildet

I Karasjok kommune igangsettes store utbyggingsprosjekter i sentrum, det vil si ny skole og helsesenter. I tillegg bygges Statens barnehus og et nytt museum er under planlegging. For å kunne bygge disse byggene, er det nødvendig å utarbeide reguleringsplaner.

Gjeldende kommuneplanens arealdel er fra 2005. Siden den gang er det kommet en ny plan- og bygningslov av 1. juli 2009. Arealplanen må revideres i tråd med ny plan- og bygningslov, endret samfunnsbilde, endret arealbruk samt baseres på gitte føringer i samfunnsdelen.

På grunn av en utdatert arealplan har det eksistert en uheldig dispensasjonspraksis, og samfunnsbildet i Karasjok kommune gjenspeiler dette. Dispensasjonsvedtak vil påvirke innholdet i arealdelen.

Kulturmiljøplan (tidligere kulturminneplan) vil bli vurdert i forbindelse med planprogram til kommuneplanens arealdel, det vil si om planarbeidet kan gjennomføres parallelt med arealplanen eller utgjøre en del av arealplanen.

I arealplanen skal det gjøres vurderinger av hvordan eventuell ny arealbruk påvirker mineralressurser og i hvilke områder det er, og om det skal være mineralvirksomhet.

Vi må gjøre følgende for å møte utfordringsbildet

Kommuneplanens samfunnsdel 2022-2034, under arealstrategi, inneholder disse hovedmålene:

- Vi har god utnyttelse og fornuftig arealbruk for ulike behov
- Vi har varierte bolig- og tomtetilbud for ulike behov og generasjoner
- Vi vil legge til rette for næringsutvikling
- Vi tar miljøhensyn ved planlegging av utbyggingsareal, samt ved kommunale byggeprosjekter
- Legge til rette for en god stedsutvikling
- Godt planlagt samferdselssystem med fokus på trafikksikkerhet
- Legge til rette for fritidsbebyggelse i avgrensede, attraktive områder
- Balanse mellom ønsket bruk, og forvaltning av naturområder og utmark
- Vi skal planlegge for klimaendringer på alle nivåer, og være i stand til å håndtere konsekvensene av disse

Fastsatt av kommunestyret, 10.04.2025, med hjemmel i plan- og bygningsloven med endringsvedtak 11.12.2025

- Åpne opp for mindre endringer av eksisterende planer for å minimere dispensasjonsbehovet.

Disse hovedmålene må hensyntas i den nye arealplanen.

3.6.2 Planbehov satsingsområde den bærekraftige bygda

- Kommuneplanens arealdel
- Områderegulering for del av Karasjok sentrum

4. Planer som er vurdert, men må nedprioriteres

En plan krever mye ressurser, og Karasjok kommune har knapt på dem. Administrasjonen har ikke nok bemanning til å klare alle oppgaver organisasjonen er pålagt, og det er ikke avsatt nok økonomiske midler til å gjennomføre planarbeidet. Det er derfor viktig at en kommunal planstrategi er realistisk i forhold til hva kommunen klarer å gjennomføre.

Vi kan kjøpe noen tjenester, men for å sikre involvering av berørte tjenesteområder, må planmengden være realistisk for en liten organisasjon som Karasjok kommune. Kommuneplanens arealdel er en veldig krevende prosess, og i den planprosessen vil det være behov for å kjøpe enkelte tjenester. Oppvekst og språkutviklingsplanen er en viktig plan som må igangsettes i denne planstrategiperioden og tilgjengelige planressurser vil måtte brukes til denne planen samt arealplanen.

Kommunestyret vedtok i planstrategi 2020 – 2023 at det skulle utarbeides både reindriftsplan og kulturminneplan. Bemanningssituasjonen og annet omfattende planarbeid de siste årene, bl.a med kommuneplanens samfunnsdel og kommunedelplan for helse og omsorg, har bundet opp alle tilgjengelige planressurser, og disse planene ble derfor ikke igangsatt. Planene vil heller ikke bli prioritert i den nye planstrategien og begrunnelsen er at tilgjengelige planressurser vil bli brukt på kommuneplanens arealdel samt temaplan for oppvekst og språkutvikling.

Kommuneplanens arealdel vil binde opp mange ressurser i årene som kommer, og på den bakgrunn vil ikke administrasjonen ha kapasitet til å revidere gjeldende reguleringsplaner.

Disse planene er vurdert, men nedprioriteres i planstrategi 2024 – 2027:

- Kulturminneplan
- Reindriftsplan
- Revidering av gjeldende reguleringsplaner

5. Planbehov 2024 - 2027

Plan	Plantype	Sist vedtatt	2024	2025	2026	2027	Merknader
Overordnede planer							
Kommuneplanens samfunnsdel	Kommuneplan	2022					Videreføres. Vedtatt i KS 15.12.2022
Kommuneplanens arealdel	Kommuneplan	2005		X	X	X	Revidering
Overordnet beredskapsplan		2021	X				Revidering Vedtatt i KS 30.04.2024
Handlings- og økonomiplan	Handlingsplan	2024					Årlig rullering
Den inkluderende bygda							
Kommunedelplan for helse og omsorg	Kommunedelplan	Ny	X	X			
Plan for helsemessig og sosial beredskap	Temaplan	2016		X	X		Lovpålagt
Smittevernplan	Temaplan	2015				X	Lovpålagt
Boligsosialplan	Temaplan	2016		X	X		Plan fra 2016 heter bolig politisk handlingsplan
Plan for psykisk helse og rus med handlingsplan	Temaplan	2017			X	X	Erstatter ruspolitikk handlingsplan 2017-2020
Handlingsplan mot vold i nære relasjoner	Temaplan	Ny			X	X	
Den nyskapende bygda							
Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv	Temaplan	2003		X	X		Revidering
Reindriftsplan	Temaplan	2000					KS ber reindriftsutvalget starte prosessen å lage en reindriftsplan
Alkoholpolitisk handlingsplan	Temaplan			X			Erstatter ruspolitikk handlingsplan 2017-2020
Den kompetente bygda							
Kommunedelplan for oppvekst- og språkutvikling	Kommunedelplan	Ny		X	X	X	
Den bærekraftige bygda							
Klima- og energiplan	Temaplan	Ny					
Hovedplan for vann og avløp		2018					Rulleres
Hovedplan for veg	Temaplan	2024	X				Vedtatt i KS 18.12.2024

Fastsatt av kommunestyret, 10.04.2025, med hjemmel i plan- og bygningsloven med endringsvedtak 11.12.2025

Trafikksikkerhetsplan	Temaplan	2017		X			
Kulturmiljøplan	Temaplan						Skal vurderes i forbindelse med planprogram for kommuneplanens arealdel.
Arealstrategi							
Områderegulering for del av Karasjok sentrum	Reguleringsplan	Ny	X	X			